ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“:
на годину: . . ф. 12 или 30 дин.
на по године: . ф. 6 или 15 дин.
на четврт године: ф. 3 или $7^1/_2$ дин.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОГЛАСИ
рачунају се 6 нов. од реда ситних слова.
За жиг се плаћа сваки пут 30 нов.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ.

„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом

Претплата и огласи шаљу се на администрацију, а рукописи
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући г. А. Пајевића, у дунавској улици.

Рукописи се не враћају.

Број 142. У Новом Саду, у суботу 4. (16.) децембра 1893. Год. IX.

НАШЕ КОНЗИСТОРИЈЕ ЗАБАСАЛЕ!

Ми смо у предпрошломе броју нашега листа донели белешку, како је вршачка конзисторија закључила, које ће кандидате припустити приликом избора вршачког проте. Она је све друге кандидате одбила, и поставила је као правило, да се могу само они припустити, који се у вршачкој дијецези налазе. Других приговора није имала. Тако је вршачка конзисторија подигла плот и своју дијецезу оградила од осталих. Ко није из вршачке дијецезе, тај више не може бити прота или свештеник у тој дијецези.

Ово је нека новина и то опасна и незаконита новина. Њу је завео патријарх Бранковић у бачкој дијецези. Оно истина патријарх Бранковић, и кад је својим утицајем израдио, да бачка конзисторија донесе тако начелно решење, није мислио толико на *начелну страну*; њему је у онај мах тако требало, а ироција судбине је хтела, да се одмах у идућој седници бачке конзисторије то начело порушило, јер онда је опет патријарху требало друкчије да се ради, да може протурити онога, кога он хоће. У бачкој дијецези постоје два противна начела, која се међусобно потиру, и оба су установљена у конзисторијалној седници под председништвом патријарховим, а оба решења донесена су у току од *два* месеца исте године!!

Вршачка конзисторија се дакле угледала на бачку конзисторију. Лепи примери стварају добре обичаје; а ова најновија конзисторијална одредба, којом се тражи свештенички *пасош* може лепо да послужи да се закон обиђе и да се право избора сузи.

Дотле смо сретно дотерали, да православно Српство у бачкој дијецези постоји од новосадске Салајке до краја Телечке, а у вршачкој дијецези од вршачке куле па до ушћа Тамиша! Кинески зид је подигнут, а зид се пробити не може. Тај се зид може набрзо и порушити, као што је и у бачкој дијецези само за једну потребу подигнут; али жалосно је, да може постојати и један дан.

Пре свега конзисторије, кад доносе овако важно начелно решење, присвајају власт, која им не припада. Конзисторије нису позване да *тумаче* законе и да им октројишу дух; оне имају само да те законе извршују, да их се строго придржавају и да се старају о томе, да и други те законе поштују. Кад би њима дозвољено било, произвољно тумачити и допуњавати законе, онда би оне биле *над* нашим сабором и синодом. Правило новије правне науке је у опште, да закон не треба тумачити, јер то је већ слабост закона, који морају бити јасни и одређени. Но ако већ мора бити тумачења и допуна, то може извршити само она власт, која те законе ствара. Још мање онда конзисторије смеју *угурати* у закон нешто, што тамо не постоји и што у њему места нема.

Него вршачка и бачка дијецеза својим тумачењем **огрешиле се** о постојећи закон. Управо зак. наређења у том погледу не треба тумачити; она су сасвим јасна. Највиши решкрипт од 1868. г. у одсеку *Г.* где се говори о избору пароха и систематизованих спомоћника — § 56. гласи овако: **„Конкурирати могу из целе српске јерархије** *само они који су у стању показати строги црквено религиозни живот, а к томе још и да су испит пред епарх. конзисторијом положили.*“ Према овом наређењу не може бити шеврдања, пада свака сумња о томе, како се у нашим конзисторијама власти имају у овим приликама понашати. Тако исто наређење постоји и за избор проте. Одсек *Е* избор окружних протопрезвитера има исто наређење. У §. 68. друга алинеја гласи овако: *„Конзисторија расписује стециште за упражњено место протопрезвитера,* **за које се свештеници целе јерархије српске пријавити могу,** *и по истечају стецишног рока испитује, који су потражитељи способни и достојни за протопрезвитерство и доставља списак таких потражитеља општини, у којој ће протопрезвитер и парох бити.*“ Ово је потпуно одређено и сасвим јасно.

Па ипак наше конзисторије присвојише власт, која им не припада, да тумаче закон, и онда га тумаче наопачке. Управо изврћу и газе законска наређења. Раде противно од онога, што им закон прописује.

У опште неке наше конзисторије прекорачују свој делокруг при избору прота и пароха. Конзисторија у опште нема никога искључивати од избора, она нема права ограничавати број компетената. Она само има да извиди, па оне кандидате, који *„строги црквено религиозни живот“*, немају, дакле који су недостојни свештеничког чина и који нису испит положили, који су дакле неспремни — *да неприпусти избору.* Све друге молитеље, који су примерни спремни свештеници мора припустити избору. То исто важи и за проте, где се у дотичном параграфу каже, да конзисторија има општини доставити списак молитеља и само има да испита *„који су потражитељи способни и достојни за протопресвитерство.“*

Друго какво ограничење не познаје закон; шире власти наше конзисторије немају. Међутим неке конзисторије хоће фактично да присвоје себи право кандидације.

Наравно, да конзисторије не чине ово из сопствене побуде. Увек су ту умешани епископи, којима годи, да се обилази закон, па као што видимо, они у том апетиту јако напредују. *Сваким даном све даље иду у изигравању закона.*

Не само, да је по закону, да се сви способни и достојни кандидати припусте избору, него и досадашња пракса говори за то. Садањи бечејски прота дошао је из архидијецезе, сомборски такођер из архидијецезе, земунски из бачке дијецезе, панчевачки из архидијецезе. Па тако је исто могло бити и пре решкрипта. Парох сегедински Стаматовић постао је прота карловачки, па после опет новосадски. Одлични новосадски свештеник Монашевић био је из темишварске дијецезе.

И сад наједаред долазе наши епископи, па заводе неку новотарију у нашој цркви, а никаква ослона немају за тај свој поступак.

Овакав рад противи се и организацији наше цркве. Онако као што сад раде неки наши епископи, то може бити у римокатоличкој цркви, али не у нашој. Православна црква нема онога центрума као католичка, она је подељена на више цркава, које су потпуно самосталне; али дијецезе у такој цркви нису самосталне; оне све скупа сачињавају једно тело и то им је заштита. Српска православна црква у Угарској једна је целина. Римокатоличка црква је другачије организована. Тамо има један центрум: Рим. Иначе су епископи самостални у својој дијецези. Њихове митрополије садржавају неко одликовање за дотичне црквене поглавице, или имају само у неким ситнијим пословима другу инстанцију. Других веза немају, јер н. пр. ово што се скупљају угарски епископи, то је с црквеног гледишта приватан скуп, и закључци таких зборовају немају правне моћи за оне епископе, који се с тим закључцима не би слагали.

Али у нашој црквеној организацији где су дијецезе тако везане једна за другу, где имају заједничке власти и истоветне интересе, — у таким околностима делити и цепати дијецезе, то је управо *грех* против самих црквених и народних интереса.

Још нешто не треба изгубити из вида. То је *морални удар од* таког прекорачења закона. Наша српска православна црква и онако је поцепана према тешкој судби нашега народа; наш народ је и онако раскомадан. Има српску цркву у Угарској, у Србији, Црној Гори, Босни и Херцегови-

ЛИСТАК

Будући Картуш.*)

(Прича.)

Земун је осредње погранично српско место у Аустро-Угарској царевини. Варош стара, која своју историју води још из доба Римљана. Док се Београд у смислу трговачком није осилио и преотео мах над Земуном, Земун је врло живо радио са Србијом. У ово последње време трговина је у њему знатно опала, те се и живот грађана његових ограничио на скроман, тих и миран начин живота, као обично у свакој паланци.

И тешко томе, ко у њему заноћи, навикнут у бурном и раскалашном Београду, да дан претвара у ноћ и ноћ у дан!

*

И ма да је била лепа и јасна летња ноћ, и ма да је тек десет часова било прошло, ипак је чаршија земунска спавала мртвим сном. Отменије кафане су већ позатваране, ретко ко да улицом прође, а ако се ко случајно и нађе на улици, варошка стража бадрим оком прати таквог „изгредника“, који „у то доба ноћи!“ тумара по вароши, те и неотично ремети ред и обичај варошки, гоњен, било несаницом, било каквим прешним послом.

У горњем делу вароши, који још зову и „Старим Земуном“, наиђох на једну отворену кафаницу при земљи. Сагох се и уђох у њу.

Дим, запара, почађали зидови, на којима вишаху такође почађале слике, јемачно још из доба Марије Терезије; после тога излизани астали, просте плетене столице, које су некад мора бити биле зелене, и посрнули келнерај, беху сав украс ове крчмице... Али не! У мало не огреших душу. На зиду са зачеља висио је је стари, мувама упрскан сат, а одмах лево од њега, изнад самих врата, која су ваљда водила у авлију, беше карикатурна слика *„кибица“*, с прстом на ужасним устима и § ом 13-ом више шиљастог шеширчета. На дебелој поцрнелој греди, која је по средини држала таваницу, беше кредом исписано *„Срећна нова* — (извесно година) а у продужењу још крупнијим словима: *„Ко губи, нема право да се љути.“*

И то је све, што би се имало рећи о унутрашњем изгледу тога ћумеза.

Кад сам ја ушао и назвао Бога, газда, који је дотле дремао за келнерајем отпоздрави ме љубазно, док ме гости његови само ћутећи испитљивим погледима измерише од пета до главе. А није их било много. За столом, баш до самог келнераја, њих четворо играли су карата, а уз сваког играча седео је по један „кибицер“. Иначе никог другог не беше у кафани.

„Скувајте ми једну кафу и дајте ми какве новине“ рекох, пошто се наместих у једном куту.

На то ми газда тек тад приђе.

„Извинићете“ рече ми он, пиљећи ми право у очи, „со тим не можете бити служени... а и новине, знате, никакве не примамо... Него, ако је по вољи, доброг карловачког, и то старог?“

„Ну, свеједно, дајте.“

И док ме је „бирташ“ услужио чашом „доброг карловачког, и то старог“ (које, истину рећи, нисам ни могао испити, јер је страховито купило уста) дотле је и један из оне гомилице устао, пришао ми учтиво, и, извадив из џепа плавог фланелског капутића један овдашњи лист, пружи ми га услужно.

„Ако је по вољи!“ рече он „да видите само како цепају нашег патријара... Читао сам многима данас, па им се баш заистински допада...“

Ја му се захвалих, а он се, са осмејком на уснама, удали и опет оде на своје место, погледајући ме отуд испод очију.

Прилично сам поседео тако и кришом посматрао гомилицу. То беху необична лица, каква се дању ретко сусрећу. Пламен страсти буктао је, како у очима играча, тако и у очима „кибицера“, ако не још и више. Чак се и бирташ раздремао, па и његове очи блистају неким необичним сјајем.

Међу играчима је био и деран од својих 13—14 година, сувоњав и протегљаст, са дугачким бледим лицем. Страст, чини ми се, ни у ком не беше тако распламтела, као у тога јадника, који ето кроз најзадња вратаоца улази у практичан друштвени живот.

Би ми га жао као да ми га је мајка родила.

Игра је била врло жива, али очевидно договорна против јадног и заблуделог дерана, који од свега тога није ништа примећавао. Док су играчи вештачки намештали карте у своју корист, дотле су им оба деранова „кибицера“ разним знацима показивали шта деран има у картама; чак су се и некако значајно искашљивали, што је, ван сваке сумње, такође морао бити какав разумљив знак. Ну, и поред свега тога, њега је ипак нека луда срећа служила.

У једно време и ја се узнемирих; гадно ми би да гледам даље како ти формални разбојници у виду забаве отимају туђ новац.

„А зар се томе младоме господину још не спава?.. Крајње је време, господине, да идете кући... У вашим годинама ја нисам чинио то, што ви сад чините...“

Усудих се ја да приметим, ласкајући му чак и речју „господин“, јер ми нестрпљење поче прелазити сваку границу. И те моје речи тргоше играче из заноса.

Деран ме сажаљиво погледа, насмејав се иронично.

„Не брините се ви за мене... Кад ми се буде спавало, ја знам где ми је кућа, а те савете сачувајте за другога...“

Рече ми он гласом увређеног достојанства и продужи даље игру.

„Дедер мешај, Бога ти!“ обрати се он једном остаријем човеку до себе.

Играчи, па и „кибицери“, тако ме презриво и претећи погледаше, да ме у тренутку прође воља за моралисањем.

И међу њима настаде полугласан говор о мени, али тако заједљиве природе, да сам сав дрхтао од узбуђења.

„Ај, бирташу“ рећи ће један од њих, са масном и чупавом косом на челу, испод које су севале закрвављене очи „подај господару чашу ладне воде; ви'ш да се човеку дрема?!“

„Или му окрени једно „наше-ваше““ додаде други, са шеширчетом на врху главе „можда је господину дуго време...“

Ја се учиних да то и нисам чуо, читајући, управо бленући у лист, који, како онај братац рече, „цепа патријара“.

Тако сам, са листом пред очима, поседео пола сата, а у том се и игра заврши.

„Ти више немаш пара?“ упита онај закрвављених очију јадног дерана, чије се бледо лице у том тренутку крвљу прелило.

„Резон је ваљда да ме пустите једаред да прођем?.. Код Гемзенјегера пушгају и по три пут...“ рећи ће он, грешник, испрекиданим и узбуђеним гласом.

На то се сви гласно и слатко насмејаше.

„А у Бежанији, кажу, може човек и

*) Картуш је гласовити француски пустолов, о коме се у своје време много говорило и писало.

ни, и сад треба и даље да идемо. Зар кад се скупимо у Карловцима, у средишту наше митрополије, да изгледамо као туђинци, да се делимо и по дијецезама?! Наши свештеници једно образовање уживају, један ваздух удишу, и кад ступе у живот, зар онда их ограничити на поједину дијецезу?! Та то није ни целисходно, а још мање родољубиво. и очевидно је на штету нашег свештенства У самој римокатоличкој цркви бива па се пробије лед старог обичаја. Да загребачки кардинал Михаљевић није именовао свештеника сењске бискупије др. Ф. Рачког за загребачког каноника, не би југославенска академија у својој средини имала онако вредног историчара. А ми требамо да подносимо још нове препоне напредовању нашег свештенства!

Против ових злоупотреба требало би лека потражити, јер оне имају ту опаку навику да се употребом утврде. Интересована тела треба да призову помоћ наше највише автономне власти, да ове својом одлуком упуте конзисторије на ред и закон. Доста имамо старих невоља, не треба стварати још и нове!

Ајакс.

---

†

ИСИДОР ЋИРИЋ.

Исидор Ћирић, народни и патријаршески секретар преминуо је после краткога боловања дана 2. децембра у Карловцима у својој 50 ој години.

Покојник се родио 1843. год. у Ст. Сивцу у Бачкој. Основне школе свршио је у месту свог рођења, немачке у Варадину, гимназију у Ст. Врбасу, Винковцима и Будиму. Био је увек изврстан ђак После је учио права. Кад је довршио правне науке, тадашњи администратор митрополије Арсеније Стојковић доведе га 1871. год. за народног секретара и ту је остао до смрти своје. У тој служби је и одликован. Кад је изабран Прокопије Ивачковић за патријарха, добио је витешки ред Фрање Јосифа. Кад је Мраовић посвећен за митрополита, добио је Ћирић српски орден св. Саве трећег степена.

Деловање Исидора Ћирића скопчано је са разним фазама нашег народног црквеног живота.

Установа народних секретара нешто је историскога. У свима старијим и новијим исправама налази се наслов „народни секретар“, што је доказ, да се то место као врло важно сматрало. И заиста народни секретари имали су свагда великог уплива, како на поглавцу наше цркве, тако и на наше народне црквене ствари, а наиме на конгреске расправе. Док послови у нашим народним црквеним стварима нису били велики и комплицирани, народни секретар обављао је заједно и све президиалне ствари митрополита-патријарха Али иза установе саборског одбора оделило се звање народног секретара као чиновника саборског одбора од звања президијалнога секретара патријарховог; премда су оба звања досад у једној особи била уједињена.

Исидор Ћирић још као млад човек преко више од двадесет година дошао је за народног секретара у Карловце. На пештанском универзитету међу српском омладином био је уважен, пошто се као врло млад човек истакао у књижевности својим родољубивим песмама.

Исидор Ћирић дошао је као што већ горе рекосмо за секретара још за времена администраторства покојног Епископа Стојковића. Ту је имао прилике да прође сву ону тешку борбу, што је и пок. Стојковић и народ имао да поднесе према захтевима Угарске владе и наших клерикалаца. Дође за администратора покојни Епископ Грујић. Ту је Исидор Ћирић био у противној струји. Са избором патријарха Ивачковића мислило се доћи са саборским устројством до нормалних одношаја, и Исидор Ћирић дошао је опет у струју, која је имала да брани нашу автономију. Но дође за администратора а после за патријарха Герман Анђелић, те је Исидор Ћирић и у тој струји у великој мери учествовао!

Но мора му се признати да у оним случајевима, где је пок. Герман Анђелић за нужно нашао опрети се угарској влади, да је Ћирић дотичне преставке врло вешто састављао; а тако исто је помагао и саборскоме одбору у обрану права народних.

Онај уплив, кога је пок. Ћирић знао себи стећи у свију досадањих администратора и патријараха, тај је задржао и у патријарха Бранковића, премда се знало да особа Исидора Ћирића Бранковићу од пређе симпатична није била. Али међутим је Исидор Ћирић својим избором за посланика на хрватски сабор, а касније за делега на државни сабор у Будимпешти — постао особа, с којом је патријарх морао рачунати, особито услед тесног пријатељства Ћирићевог са подбаном Данилом Станковићем.

Исидор Ћирић био је велика радна снага у званичним пословима читаве машинерије у нашој автономној управи у Карловцима и на том пољу има знатних заслуга. Но у последње доба почео је свој рад и свој положај у великој мери прецењивати. Држао је, да му у нашим народним црквеним стварима нико раван бити не може, те да је оно најбоље, што је он смислио. Зато је за њега велики удар био, кад је *„јединствени статут,“* кога је он саставио био, прво одбачен у одбору петнаесторице, а после кад и тај по одбору петнаесторице прерађен статут није могао задобити праву већину сабора. Услед тога он је имао великог анимозитета против читаве опозиције саборске.

Исидор Ћирић дошао је околностима у положај, да далеко одступи од својих негдањих назора о нашим автономним стварима као и од својих назора о позиву Српства. Био је од куће сиромашан, али је разним околностима дошао до врло повољног материјалнога положаја. Физично слабе конституције, доста се напрезао, па кад му све није испадало за руком, као што је хтео, он је са сарказмом своје природе кривио људе противних назора.

Да Исидор Ћирић није имао велику амбицију, која га је одвела на хрватски сабор, камо је у честом путовању према свом слабом здрављу клицу болести задобио — живио би дуже.

Тек Исидор Ћирић имао је својих врлина али и својих великих мана. Да је могао другим правцем поћи, да је могао прерадити као учењак материјал, кога је имао за наше народно-црквене ствари — у велико би био користио народу свом. Али и код пок. Исидора Ћирића може се рећи оно немачки: Die Dinge sind mächtiger als die Menschen, па зато ће се и његова успомена у том смислу пресуђивати. Лака му црна земља и вечан му спомен!

Нешто о одржаној скупштини свештеничког удружења

(Свршетак.)

Па запитајмо: какви се послови врше „на брзу руку“?

Послови од мање, скоро рећи — никакове важности; послови, који ће трајати од данас до сутра.

Па је ли свештеничко удружење таково?

Видећи мален број браће на окупу, два одлична, два озбиљна српска свештеника посумњаше, да је толики број свештеника довољан, да реши и узакони толи важну ствар.

Један од њих, преч. г. Сава Стојшић, изражује своју сумњу и пита одмах на почетку рада: „да ли је скупљени број свештеника овлашћен приступити скупштинском раду?“

Други, преч. г. Јован Вучковић, иде и даље: тврди и доказује, „да ова скупштина не би била овлашћена донети коначног решења у питању удружења, а доказује то тим, што у скупштини не види ни све чланове одбора, а ни све изасланике протопресвитератских зборова“

И једном и другом одговара г. известилац одборски и „доказивао је у подужем говору, да је искупљени већ број свештеника овлашћен одржати скупштину, узети у претрес предлог о удружењу свештеничком. . . .“

На ово ми је приметити само то, да је г. известилац одборски „овлашћеност скупљеног броја свештеника на одржање скупштине“ „доказивати“ морао, јер „скупљени већ број свештеника“ то сам собом јасно и речито сведочио није.

„. . . остали изасланици и други свештеници нису дошли, не за то, што су против удружења, него су били спречени да дођу. . .“

Ја сад не могу да разумем г. известиоца. Па кад је он то знао, па то и у „претходној конференцији“ потврдио: како је онда у скупштини могао изрећи онај прекор: „и као одзив на данашњу скупштину није за наше свештенство ласкав“?

„. . . . . а као што брзојав једног изасланика из пакрачке дијецезе јавља, и за то (нису неки дошли), јер им је позив за скупштину доцкан стигао“ — наводи даље г. известилац.

Најјаснији доказ да је свештеничка скупштина „на брзу руку сазвана“ жалосна сведоџба о неоправданој журби одборовој у сазивању скупштине. Ради се на удружењу свега свештенства; иште се воља и пристанак сваког брата; жеља је, да на скупштину дођу сви, или бар што више њих; а овамо нека браћа још ни „абера“ не добише о томе, е ће се свештеничка скупштина држати!!

Али — као да је и сам г. известилац сумњао о томе, е да ли је искупљени број свештеника довољан за одржање скупштине. То бисмо могли закључити по томе, што је — без сумње — зловољним и намргођеним лицем пребрајао присутне свештенике; или му је зар сјало лице од радости гледајући на окупу „50—60 свештеника“ представнике „3—400 свештеника“? у миљу ли зар и раздрагености рече ону: „и ако одзив на данашњу скупштину није за наше свештенство ласкав“?

Тврдећи, да је присутан број свештеника недовољан за одржање скупштине већ и због тога, што „у скупштини нису ни сви чланови одбора,“ а ни сви „изасланици протопрезвитератских зборова“ — г. Ј. Вучковић предлаже, „да се питање удружења са одборским предлогом скине с дневног реда, а изабере један повећи одбор, који би ту ствар још једаред у претрес узео, другу скупштину сазвао, и пред ову свој предлог изнео.“

без пара играти, па још кад пође кући, они му и нешто у готовом спусте у џеп. . . Има и тога, само ја немам тај обичај“ прихвати онај закрвављених очију.

На то је смеј достигао врхунац. „Кибицери“ су се хватали за трбух од смеја.

У очима јадног дерана засветлише се сузе.

„Добро, добро“ рече он као хладно „ако не може, ништа није ни било . . . само није лепо да се тако церекате као будале.“

Смеј се на то обнови, и да се стиша, морао је чак и „бирташ“ употребити свој ауторитет, рекав једном најсмешљивијем „кибицеру“, да је он већ сто пута казао да га не прима у своју радњу, па га ипак ђаво носи да га прима.

Завлада тишина.

„Па лепо, ајд сад продужите без мене“ примети деран, измичући се на својој столици од стола.

„Оћемо ли?“ упита онај са шеширчетом на врху главе, погледав у остале играче.

„Ја у троје нећу“ вели један.

„Ни ја, боме“ додаде други.

„Ето нека бирташ позајми младом господину који сексер, па можемо продужити“ рећи ће трећи.

Деранове очи засијаше надом и он тако милостив поглед управи на „бирташа“.

„Хе, сад ћу, тек што нисам!“ засмеја се кафеџија. „Платићете ми и за гас, што је изгорео, тек само још и готове новце да вам дајем! . . Нема од тога ништа, мој дечко, него, жив ми, иди кући на спавај. . . Има времена и сутра.“

Деран се збуни, хтеде нешто да одговори кафеџији, али му не пође за руком, што опет изазва смеј.

Гневан и заплахирен, он устаде са столице, одгурнув је подаље од себе.

„Дај ми један сексер да ми се нађе“ обрати се он оном закрвављених очију, а сав је пламтио у лицу од срџбе и стида.

„Е, шта ћу ти ја врага дати, кад и сам губим! . . Тако ми имена, губим три сексера!“ одговори му тај и поче вадити паре из малог капутног џепа, да би га зар ујерио.

„Е онда си ти добио“ обрати се деран другом, оном остаријем човеку до себе. „Дај ми ти један сексер, треба ми...“

„Бога ми, и ја губим“ рече и тај.

„Па онда си ти добио?“ обрати се чисто нервозно деран оном трећем суиграчу. „Вратићу ти, Бога ми!“

„Е, рано моја,“ дочека га тај трећи (онај са шеширчетом на врху дугуљасте главе) „дао бих ти драге воље, па баш и да ми не вратиш, али и сам губим. . . . Знаш како каже онај Букуз Чивутин: умр'о мајстор, што прави сексере. . .“

Дружина се на ово последње опет засмеја, пребацујући му као бајаги да је велики враг.

„Баш сте прави магарци!“ плану деран и дуну на врата без „лаку ноћ!“

Дружина се само смејала, вичући у подсмеху за њим: „Та врати се, ево ти сексера!“ „Хе, младићу, о'ш сектер?“ итд.

Кад су мало одахнули од смеја, при чему је „бирташ“ и сузе брисао, говорећи да се скоро није тако слатко насмејао, па се услед тога боји да му се не догоди каква несрећа, онда „кибицери“ готово у један глас повикаше да се донесе пиће.

„Свакоме по једна овако редом, а има ко ће платити„ рекао је онај најсмешљивији „кибицер“.

„Бирташ“ очима упита оног закрвављених очију, и кад тај климну главом у знак одобравања, он поче точити вино и редом служити сваког смешкајући се још.

И док су „кибицери“ пијуцкали, смешећи се, дотле се лица оне троице играча уозбиљише.

Свак беше пред-а се извадио гомилицу сексера и покоју форинту, па их предвајаху.

„Дакле, ево моја два сребра и тринајест крајцара“ рече онај остарији човек, који је седео до дерана „а ових седамдесет крајцара је чист добитак.“

„Ово је моје“ рече и онај са шиљастом главом и шеширићем на врху ње „три сребра равно сам имао, а ових петнајест крајцара је добит.“ И добит издвоји руком на страну.

„Ја сам имао три сребра и две крајцаре“ најзад ће рећи и онај закрвављених очију „а ова три сребра и сексер су чиста добрит.“

Остарији човек сумњиво махну главом.

„Не може бити да у тебе нема више добити!“ јасно изрази своју сумњу онај са шиљастом главом.

Онај закрвављених очију поче се клети свим живим, а нарочито чашћу својом.

„И ја држим да је младић морао више изгубити“ примети и онај најсмешљивији „кибицер“.

Закрвављене очи плануше гневом.

„Шта ти држиш, бубо једна! . . А где је пиксла и друге ствари . . . ствари . . . т. ј. где је пиксла?!“ Тако се изадра о сумњичени.

И „бирташ“ се умеша у тај њихов спор, и најзад се изравнаше, поделив равномерно добит.

„Дај још по једну!“ рећи ће онај остарији човек. „Па ћеш дати и господину тамо, ако они т. ј. примају нашу част.“

Ја се почех захваљивати, али кад и сам „бирташ“ навали, коме је наравно ишло у рачун, немадох куд.

„О, мај! примети тај исти „та и наша част није ваљда отров. . . И ми смо ваљда људи и Срби, а не Шокци и којекаква друга неверија. . .“

Испивши то, дружинница се ускомеша.

„Оћемо кући?“ рећи ће један.

Онај закрвављених очију, ваљда да би колико-толико ублажио оправдану срџбу својих другара, предложи да отиду још гдегод на по једну.

„Па куда бисмо?“ упита га сопственик шиљасте главе.

„Па „Код Медведа“!“

„Та тај је тамо већ легао!“

„Дићи ћемо га.“

И не прође неколико минута, а друштво је већ платило свој трошак и кренуло на врата.

„Молим вас!“ викнух ја за оним, што ми беше дао новине. „Ево ваших новина и хвала вам!“

„Нека, нека, задржите их . . . дивна је ствар!“ рече он, затварајући врата за собом.

*

Газда, пошто је махнуо неколико пута по оном њиховом столу прљавим убрусом, истресе пикслу и намршти се.

„Ко су ови људи, молим?“ упитаћу га ја.

„Ко су? — питате . . . бећарине и несрећници, то су они! . . Видите ви само то, молим вас лепо: коцкали се овде толико времена, па само три сексера пиксле! . . . А, синови мајчини, нећете ми ви више горети гас џабе, па још и ја ту да дремам, са опроштењем, као стока каква! . .“

Ја сам ћутао, а он настави:

„Бар да су какав „цех“ направили, па да и не жали човек. . . А тако је то од како је: бећарине остају бећарине.“

„Знам“ рекох ја „али ти људи не живе ваљда искључно од коцке?“

„Та, ђаво њихов да их носи, и ја им сам не знам правог рачуна! . . Ваљда и

Г. известилац ово одбија тиме, што би „Вучковићев експедијенс био кобан за саму мисао удружења, пошто би се њиме и сама она експедирала ab calendas qraecas.“

Од куд та бојазан?

Да „сама мисао удружења ab calendas qraecas експедирана“ не буде, за то би се бринуо изабрани „повећи одбор,“ чија би то прва дужност била.

Или се зар г. известилац боји, да би се до пролећа идуће године љубав свештенства према удружењу разишла и растопила, баш као и снег, који ће ове зиме пасти?

Има ли он основа такој бојазни?

И ако се он тога боји, онда показује, колико вере има у оних „27 записника протопрезвитератских зборова“, по гласу којих је свештенство „једногласно, једнодушно, с радошћу, и с усхићењем и уживањем“ предлог одборски о свештеничком удружењу прихватило и усвојило.

А кад се ове године, поред свега тога, што је скупштина „у позно, и баш најнезгодније зимње доба, када томе увек време није“ сазвана била, скупило „50—60 свештеника“, нема сумње, да би се и на пролеће, ако не и више, али толико свакако скупило, па још кад би се побринуло и застарало, да не буде оно, што је сада било, да неки свештеници „позив за скупштину доцкан примише.“ И ако је сада број од „50—60 свештеника,“ поред „27 записника протопресвитератских зборова“ довољан био за одржање скупштине: онда би толики број, а уз исте „записнике“ и на пролеће скупштину одржати могао.

А да би и избор „повећег одбора“ био корак у напредак; један скок ближе мети — о том сумње нема.

Као што је скупштина „на брзу руку“ сазвана, исто је тако „на брзу руку,“ и — што но се каже — „на врат, на нос“ и одржана.

Неки свештеници нису у опште за удружење; други јесу, али не за „опште“, него за „епархијско;“ једни опет „још не схватише циљ предложеног удружења, те се не могаше за њ загрејати“.

Требало је, дакле, ствар удружења свестрано испитати; ваљало је браћу добро обавестити, циљ удружења јасно нацртати и определити, те за удружење сваког брата загрејати и одушевити.

Но шта видимо?

За опште удружење свештенства — осим известиоца — говорио је само један једини; пријавише се још њих тројица, али они „одусташе од речи“.

За што?

Мислите за то, што се после оног јединог говорника и г. известиоца о удружењу већ није могла рећи ни једна добра; што је о удружењу већ излишно било говорити?

Варате се!

Него?

„Ради — краткоће времена.“

Као што видите: ту се није гледало на ствар, него — на сат; ту се није питало: јесмо ли са општим удружењем свештенства на чисто, него — колико је сати!!

Ту скоро одржан је свештенички збор једног протопрезвитерата, који је донео и ово решење:

„Да се поднесе представка патријарху, у којој (чланови збора) моле, да он као председник саборски настоји, да буде статут о дотацији парохијског свештенства, као и статут о мировинском фонду свештеника и свештеничких удовица и сирочади, што пре на надлежном месту подастрт (?!) потврђен и у живот приведен“.

А да ли се тога сетила прва скупштина свештеничког удружења?

Није! — Није имала „каде“!

Било би још што шта, да се примети, но доста је и ово и оволико па да се види жалосна слика „прве свештеничке скупштине“.

Истину: скупштина свештеничког удружења, а по на особ „прва“ — није требала, није смела бити така! Но дај Боже не било оно: „Како прва, тако — све“!

Скупштина је у невреме сазвана, какотако одржана, удружење је примљено — и сад бар:

Дао би добри српски Бог, да семе свештеничког удружења „падне на земљу добру, и изникавши донесе род сто пута онолико“ — светој нам цркви православној, и милом нам роду српском!

18. новембра 1893.

Поп Бранко.

Политички преглед.

— **Угарски сабор.** У седници од среде заступничке куће угарског сабора расправљан је буџетски закон. Дебата се свршила за један дан. У дебати су учествовали један од крајњих левичара, гроф Апоњи и Србин др. *Паја Дракулић* и министар-председник Векерле. Наш брат Србин, кад је мислио *онако* говорити, боље да је ћутао. Овако је врло рђаву услугу учинио свом народу. Дракулић је рекао, да Срби не траже ништа, да не треба ни закон о народностима, да се Срби задовољавају да будемо сви једнаки. Но господин доктор је заборавио, да народностима није доста, ако постоји *грађанска* равноправност; то може бити доста за државу, која се састоји из *једног* народа, али не може бити доста за Угарску. Др. Дракулић је и то рекао, да незадовољство народности долази од рђаве управе. Једино је добро у том говору, што је побио ону лаж, као да народности гравитирају ван државних граница. Желели би да тај говор читамо по стенографским белешкама, јер изгледа да су новине извртуле тај говор — тако је г. Дракулић *слабо српски осећао*, кад је тај говор држао. — У тој седници примљен је буџетски закон.

У јучерашњој седници сабор се бавио законом о рекрутима. Тај је закон примљен. За тим је примљен уговор с Енглеском о заштити својине у књижевности. После тога усвојен је закон о умножењу жандармерије и о пријави појединих категорија земаљске обране. На крају је гроф Чаки одговорио на интерпелацију Мадарасову о знању мађарског језика међу свештеницима. Рекао је, да ће о томе у своје време сабору поднети нужна дата. С тим је седница закључена.

— **Аустрија**. У бечком царевинском већу у уторак и среду расправљао се захтев владин, да се одобри напредно стање у Прагу. Дебата је била жива. Особито је др. Грегер држао значајан говор, за који чески противници кажу, да је „велеиздајнички.“ У седници од среде закључена је дебата.

— **Србија**. У Србији се спремају општински избори. О томе пише „Српска Застава“ ово:

„Извештај, који смо из Врање добили, јасно илуструје зло стање у коме се налази отаџбина наша и од њега нема речитијег доказа, да посведочи, у каку је несрећу Србија уведена првога априла. Он гласи:

„Полиција овдашња чуда и русваје гради. Чиновници и званичници полициски други посао и не раде, но стварају и истрагу воде кривице. Сваког дана су сва одељења у среској канцеларији пуна либерала. Кажњено је до сада преко 400 либерала. Над свима кметовима, општинским писарима, полицајима и пандурима, и над свима првацима либералним отворена је кривична истрага за разна етворена дела. Све је ово спремљено и непрестано се спремају пресуде и истраге у намери, да се у очи избора општинског чиновништва ставе у затвор и притвор, ако је могуће, сви либерали.

„Овдашње надзорништво мовопола дувана изаслало је своје контролоре по вароши да одузимају од грађана пореске књижице и ови то чине, а од оних, који им књижице не дају, отимају и одузимају им дуван.

„Начелник окружни и сресни јавно прете, да ће општину отети, па макар то било и бајонетима.

За отмицу општине власти је спремила овакав план:

Још у очи дана избора доћи ће у Врању сви погранични стражари, сви контролори дувана и сви царински позорници, тобож да приме плату. Они ће, заједно са жандармима и пандурима, бити распоређени по вароши и на биралишту, и они у вароши враћа ће либерале и недавати им да дођу на биралиште, па ма то било бојем и крвопролићем, а они на биралишту, кад изасланици сталног окружног одбора затраже незаконито да присуствују гласању и буду одбијени, растераће са биралишта све либерале, који се ту нађу, напашће бирачки одбор и растерати га. То се мора извршити, па ма и уз проливање крви. После тога доћи ће окружни и сресни начелник, учинити истраге из кога ће изаћи, да су проузроковачи нереда и крвопролића садашњи кметови, па поставити регенте, да се под њима изврши избор.

„Суд је општински нарочитим званичним актима о свему томе известио одговорне шефове надлештава: начелства окружног и среског, надзорништво дувана и париварнице, а осим тога то представио министрима унутрашњих дела и финансије и молио, да се благовремено нареди све што треба да не буде нереда и крвопролића. Ако тога ипак буде било, суд општински скида са себе одговорност.

Ето тако стоје ствари у Врањи сад пред општинске изборе.“

Ми смо двапут шиљали опомене нашим дужницима, који нам за ову четврт дугују. Сада смо приморани, да их јавно опоменемо овим путем. Уједно им овим путем стављамо до знања, да ће се без разлике свима онима, који нам за најкраће време свој дуг не подмире, шиљање листа обуставити. Да би пак сваки имао времена, да својој дужности одговори, оставља му се рок од осам дана. Према томе ће им се осим данашњег листа још три броја послати.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 3. децембра 1893.

— **Књижевно одељење „Матице Српске“,** као што смо већ јавили у прошломе броју, имаће сутра у суботу у 3 сата после подне своју седницу, у којој ће г. **Јован Ђорђевић** говорити о **Јовану Бошковићу**. Ми обраћамо пажњу нашег света на ову седницу, јер ће предавање г. Јована Ђорђевића бити врло значајно.

— **Накнадни испит зрелости**. Сутра у суботу биће накнадни испит зрелости једног ђака на овдашњој српској великој гимназији. На ту цел долази вечерас из Будимпеште министарски изасланик др. О. Ажбот.

— Јуче је био у нас **избор половине градских представника**. Како ми Срби, ма како да се упнемо па ма сви до једног гласали, *не би могли постићи већину* у варошком представништву, то је саучешће Срба при том избору било врло мало, да до сада тога никад није било. Разуме се, да је и овом приликом морало бити *две* српске листе, јер се „владајући“ радикалк нису хтели споразумети. Нас се та „унутарња“ ствар тих двеју странака није могла тицати. А још мање би са српског гледишта оправдано било, излазити с *трећом* листом! Али да се не би опет рекло, да нека господа држе „испод свог

још штогод раде, али се коцкају увек... Тако сваке ноћи редовно скићу, па увате ли кога грешника, кожу му одеру на каише... Хуље су то; много боље људе вешају.“

„То они дању спавају а ноћу лове, као ово сад што су уловили ово невино дете?“

„Да, „рихтиг“ тако!“

При том се он трже и узе журно успремати келнерај, па и лампи, која је на средини кафанице висила, увуче малко фитиљ.

„Оћете ваљда већ да затварате?“ упитах ја.

Он ми на то моје питање ништа не одговори (можда и није дочуо) него се окрете по кафаници, узе столицу и седе за мој сто.

„С вашим допуштењем?“ рече он, па и не чекајући да ја ма шта одговорим, извади табакеру и поче завијати цигару.

„Несрећници су то“ говорио је он „господине мој!.. Па су вешти да им пара нема. Видите, ни једног сексера не хтедоше дати оном дерану, а то само зато, да га што више огорче против себе... т. ј. да и сутра дође да им се свети.“

„Али за Бога једнога“ приметих ја „зашто примате у кафану овакву децу?! Греота је што то радите.“

„Бирташ“ заврте главом, смешкајући се.

„Хе, господине мој, знам и ја да то није лепо и да је греота, што изволесте рећи, али шта знам да радим? Наша је радња така. Зар ви мислите да мене срце не заболи, кад видим тако што у својој радњи, у овом диму и међу оваквим зверовима, али нема се куд. Стегнем срце па гледам да што, као сиромах човек, зарадим... Помислите по себи како би то тек изгледало: не примате у радњу малолетника, не примате бекрију, не примате покваренике којекакве и овог и оног, и такве ствари, па шта вам онда преостаје него да затворите радњу... Истина, жалосно је све то, али то су одвећ добре муштерије... Па није ли тако? Реците само?... И сам имам децу, знам како је његовим родитељима кад чују тако што о своме детету...“

„Па зар овај грешник има родитеља?!“

„Да, красни су то људи... Јединац је, па зато ваљда и не ваља.“

„А ја сам мислио да је под туторством, да му тутору масу краду, а њега пустили на Бог-душу.“

„Не, не, има родитеље и не зна се ко је бољи: отац или мати?.. Отац му овде ради на пијаци и по околини; знате, купује за „горње куће“ сировину и радња му иде врло добро... Несрећа је, знате, њихова била у томе, што су им остала деца помрла, а само се задржао овај несрећник. Па га тако напустили и размазли, да сад не ваља ни Богу ни људма... Видосте ли само како је раскалашан?! — Право да вам кажем, ја одавно држим кафану, али овакво чудо до сад нисам виђао у својој радњи... Ту је он готово сваког вечера, па тако гадних речи што можете чути из његових уста, то је да се управо човеку згади...“

„Ваљда је несрећник ђак?“ упадох му ја у реч.

„Да, ђак, — убошће га!.. Одавно је његовом ђаковању одзвонило! Истерали су га из школе, што су и право имали... Па молим ја вас, зар би то лепо било: да и другу децу квари такав личинар?“

„Онда ја не могу да разумем његове родитеље; они су му на тај начин непријатељи, управо убице... Што га бар на занат не даду, или у какву трговину?“

Домаћин на то пуче језиком и заклима главом.

„Хе, мој господине, све је тај до сад био. Куд га отац није водио и давао, па ништа; суђено је њему да буде несрећник и најпосле и уже да затегне... Водио га је отац већ и у Пешту, и у Темишвар, и у Загреб, и куда не, али тај се нигде није скрасио... Отац се врати кући једним возом, а он одмах другим; из Загреба је, кажу, пешке дошао!“

Ја сам се одиста осећао поражен овом причом.

„Па, Бог га убио, откуд му пара?... И зар он не види да су то прави разбојници, који му, тако рећи, отимају новац?!“

„Разбојници, што изволесте рећи, прави разбојници, и, ако ћемо право, и нешто горе, али су препредени: они би му, ви'те, могли очас узети све новце, али тако одуговлаче, тек да се грешник не сети.“

„Видео сам“ прекинух га ја у говору „све сам лепо видео и кожа ми се јежи кад помислим на те варалице, који власти, тако рећи, испод носа чине такве... али нека их ђаво носи!“

„Да, добро изволесте рећи: нека их ђаво носи!...“

Ту газда заћута, а по кратком ћутању настави:

„Чудите се: откуда му пара? — Поган је то једна, господине мој! Тај од куће краде ствари па их по чаршији продаје, само да има за коцку. А макне ли му се отац кудгод на пут, он одмах напопасти јадну матер, па је, са опроштењем, притера уз дувар и дави је све док јој не измами покоје сребро... Имао је тај посла и с полицијом, а ватан је већ и по којекаквим злочестивим кућама... знаћете ви већ где?“

„Молим вас“ рекох ја чисто прекорним гласом „прекините ту гадну причу!“

„Оно, да, право имате што изволесте рећи“ прихвати и „бирташ“ и уздану „каквих још чуда нема на овом белом свету!“

Ја устадох.

„Куда ћете?... Зар није по вољи да попијемо још по једну?... Ја ћу частити...“

Захвалио сам се на понуди и изађох из тог пакла на свеж месечеви зрак.

*

Одмереним кораком, а заузет тужним и језивим мислима о човеку, кога у скорој будућности само вешала очекују, као и о друштву, које такве ругобе рађа и подиже, — упутих се на ноћиште.

„Ах, друштво људско, жао ми те је! Криво ми је на те! — Кужан је твој дах, којим своја покољења зацахњујеш... Док с једне стране славиш чисто невероватна открића у природи и васиони; док се заносиш, управо опијаш сјајним проналасцима на пољу науке и културе; док се твоји заносни подвизи о свеопштем напретку човечанства проламају с краја на крај света, — дотле у недрима својим, у утроби својој, ти гајиш и подижеш чудовишта, овакве бесомучне Картуше, који ти се у тренуцима очајне јаве страховито свете, што им бар мало пажње ниси поклонило; који у крви твојој купају развратне страсти своје, док се на крају крајева не угуше у својој рођеној... То су бубуљице на благородном телу твоме, које ти, и не знајући, рашчешеш, те из њих живе ране произлазе, које после оштрим ножем нештедно одсецаш... То су рођена деца твоја, којој ти на знамењу намењујеш гилотину, вешала, куршум!... Јадно си ти људско, самоубилачко друштво! Крвава је твоја прошлост! Мрачна је будућност твоја...“

Земун је мирно спавао, сни ајући тихо о својој дугој прошлости, која се пружила до недогледне даљине историске.

Нови Сад XI. 1893.

Ч. А. Поповић.

достојанства“ да у тој ствари гласају, то су неки бирачи од наше странке и гласали и то на листу, која им се видила приличнија. У једној од двеју листа нису били уврштени људи, који од свију странака поверење заслужују и који су и до сада били варошки представници, дочим су у другој листи такови били уврштени. Кад једна листа уврштује Пају Гостовића, др. Лазу Станојевића и т. д. а друга такове људе искључује, то избор међу овим листама није тежак. Једна је листа садржавала имена: Паја Гостовић, др. Лаза Станојевић, Јован Т. Чавић, Тима Јерковић, Жаника Дера, Сима Марковић Каћан, Панта Башић, П. Ђорвић Черевићан. Друга листа пак садржавала је имена: Стеван Јефтић, Тима Јерковић, поп Божидар Поповић, Живко Салаћанин, Тоша Мартоношки, Ђока Влаховић, Пера Попадић, Ђока Сланкаменац и Панта Јовановић Беба.

Ова последња листа добила је већину, али та већина то је била Пирева победа, који показује, да се ствари у Новоме Саду на боље окрећу.

— **Објава**. Овдашња вар. капетанија издала је ову објаву: Овим се објављује, да је Вис. кр. министарство трговине отписом својим од 13. (25.) новембра о. г. број 85350. узимајући у обзир, што ове године по нов. кал. Бадњи дан пада у недељу а нова годава у понедељник, а публика је навикнута да за празник пазарује онога истог дана, односно у очи тога дана, изузетно одобрило, да се у недеље, што падају 12. (24.) и 19. (31.) децембра о. г. трговачко-занатлијски послови, што су наведени тачци II. А. 2, 3, 4, 5, оне на основу XIII. законског чланка од године 1891. издате наредбе од 5. марта 1892. бр. 14837. као и у опште сви занатлијски и трговачки пазари читавога дана обављати могу“.

— Овде се у нашој вароши налази **Циркус Хенри**, који је јуче своју прву представу имао. Продукције су врло лепо испале, света је било врло много.

— **Јокајев јубилеум**. Пошто је у целој држави покренуто, да се прослави јубилеум Јокајев, јављамо — да ће и мађарска позоришна дружина Ђуле Золтана, која се овде у нашој средини налази, дана 7. (19.) децембра свечану представу давати и то „Сигетварски мученици“, једну од најбољих позоришних комада јубиларевих.

— Као што јављају из **Титела** тамошња српска црквена општина у својој скупштинској седници закључила је, да протестује против владине црквене реформе.

— † **Ђорђе Крестић**. У Будимпешти је прекјуче преминуо *Ђорђе Крестић* заступник на земаљском сабору у Загребу и на државноме сабору у Будимпешти. Покојник је поживио 65 година. Родио се у Осеку. Пређе је био чиновник у хрватском министарству а после тога је био у хрватском оделењу комуникацијоног министарства. Пре десетак година отишао је у мир па се дао бирати за посланика у Осеку.

— **Босанско-херцеговачка пешадија**. Наш владар одобрио је нове привремене органске одредбе за допунске команде у Босни и Херцеговини. Ове одредбе ступају у живот од римске нове године. Према тим одредбама, пуковски штабови за први бос.-херцеговачки пешадијски пук је у Сарајеву, за други у Бањалуци, за трећи у Доњој Тузли, и за четврти у Мостару. Први пук састоји се из 1. 5. и 9. пешадиског бос.-херцеговачког батаљона., други из 2. 6. и 10. батаљона, трећи из 3. 7. и 11. батаљона и четврти из 4. 8. и 12. батаљона.

— **Назарен — под Рудником**!.. „Таково“ јавља да је пре неки дан војени суд у Крагујевцу осудио Аврама Глишовића војника X. батаљона сталног кадра на 10 година робије у окову, зато што као војник није хтео пушку примити. — Аврам је изјавио да је Назарен и да пушку неће примити. Бадава су употребљавали сва дозвољена средства да се окане тих лудорија и пушку прими, залуд му је причато да га велика казна очекује, узалуд сви савети — он је остао при свом. Један очевидац прича да чак пушку није хтео ни руком дотаћи. Неки војници вешали су му пушку о раме и она му је стајала као о плоту — није је хтео ни погледати, а камо ли у руке узети. Аврам је родом из Ручића среза качерског, а живи у Бољковцима, такође у истом срезу. Дакле под самим Рудником.

Новости са стране.

— **Југославенска академија**. Филолошки одсек југоскавенске академије наука држао је две седнице, у којима је академик др. Фр. Рачки читао своју расправу о унутрашњем стању Хрватске за владања народне династије и о тадашњем стању уметности.

НОВИЈЕ.

БЕЧ, 2. децембра. У данашњој седници царевинског већа др. Луегер имао је завршну реч у дебати о предлогу, да се ванредно стање у Прагу одобри. Луегр је говорио *против*. У свом говору ужасно напада Мађаре; назива их „бунтовницима против цара и монархије“, каже, како Славенима и Румунима отимају децу. Тврди да Мађари сад владају у целој монархији. „Ми смо Хелоти Чивута и Мађара“, тим речма завршио је др. Луегер свој говор.

ПАРИЗ, 2. децембра. Једна страна сила спрема се да позове остале силе, како би све скупа порадиле, да се анархизам угуши. — Папа је изјавио француској влади, како осуђује атентат.

ТЕЛЕГРАМИ
уредништву „Браника.“

БУДИМПЕШТА, 3. децембра. Због јучерање дебате у угарскоме сабору дошло је до сукоба између хонведског државног секретара Громона и посланика Олаја Дошло је и до спреме за двобој. Противници се већ састали у сали за мачевање једне овдашње касарне. Ту Олај преда Громону изјаву, да повлачи увреде, које је изревао. Услед тога није дошло до двобоја

РЕКА, 3. децембра. Тело Докићево приспело је данас до подне овамо. У 10 сати отправљено је даље у Београд.

БЕОГРАД, 3. децембра. Тело Докићево стиже сутра у један сат после подне овамо; тог дана биће и погреб. Пошто је покојник био и санитетски пуковник, то ће се саранити с војничким почастима. Краљ ће присуствовати опелу у цркви.

ПАРИЗ, 3. децембра. Болест српског посланика М. Ђорђевића окренула се на горе Животна снага нагло опада, те постоји бојазан, да болесник не ће преболети тешку рану.

РИМ, 3. децембра. Криспи је једва успео да склопи министарску листу. Већина листова је незадовољна с решењем кризе.

Трговина.

НОВИ САД, 3. (15.) децембра. На горњим житарским пијацама цена је шеници као и осталој рани непромењена, те се за то и на нашој пијаци — уз врло слаб довоз — рана по дојакошњој цени продавала.

Зрна што приспе на нашу пијацу продају се по следећој цени: Шеница 6 ф. 80—7 ф. Прва врста 7 ф. 10 н. Наполица 6 ф. 40—50 н. Зоб 6 ф. 40—60 н. Јечам 5 ф. 20—30 н. Кукуруз нови у клиповима 2 ф. 80—3 ф. Кукуруз нови окрњен 3 ф. 80—4 ф. Проја 3 ф. 20—50 н. Пасуљ бели 5 ф. 10—20 н. Пасуљ жути 5 ф. 40—60 н. Све по 100 кила.

Маст 51—53 ф. Сланина 51—53 ф. Сланина дебела од пољепи свиња 54—56 ф.

*

БУДИМПЕШТА, 2. (14.) дец. Довоз је рани данас слаб, довежено је 15.000 м. ц. шенице, и продато по сљедећој цени: Потиска шеница 7 ф. 65—77½ н. Из околине пештанске 7 ф. 55—60 Влашка шеница продавата је по 6 фор. 60 н. Србијанска 6 ф. 35 н. Све на три месеца. Раж 5 фор. 70—80 н. Зоб 6 ф. 85—7 ф. 25 н. уз готов новац.

Термини: Шеница за јесен г. 1894. 7 фор. 70 н. за пролеће 7 ф. 47 н. Кукуруз за мајјуни 5 ф. 03 н. Зоб за пролеће 6 ф. 79 н.

Цене за одвоз рани до Будимпеште на лађи сљедеће су.

Дунавом до Будимпеште: Од Панчева 26—28 н. Од Н. Сада 23—25 н. Од Бездава 15—17 н. На Тиси: Од Сентеша 30—31 н. Од Сегедина 28—30 н. Од Сенте 27—28 н. Од Титела 24—26 н. На Сави: Од Митровице 35—37 н. На Бегеју: Од Темишвара 46—49 н. Од Великог Бечкерека 34—35 н. по метарској цевти.

У означеним свотама за одвоз ране садржи се и пореза, а обезбеђење шенице није урачунато..

*

Течај вредности и новаца на берзи у Будим-Пешти 3. (15.) децембра 1893.

Ц. кр. дукати	6 ф. — н.
Наполеондори (20 франака) .	9 ф. 94 н.
4% угар. ренте у злату . .	116 ф. 40 н.
4% „ „ „ крунама	94 ф. — н.
Деонице угарске банке . .	417 ф. — н.
Немачке државе марке . .	61 ф. 36 н.

Јавно признање.

Господин Васа Вујић, председник срп. оркв. општине сенћанике, изволео је поклонити 20 фор. а. вр. у корист ученика овоместних срп. школа. На овоме дару изричемо у име својих ученика г. Вујићу јавно признање и хвалу.

Сента, 11. (22.) 1893.

Сенћански учитељи.

Огласи.

АГЕНТИ

за продају срећковних књижица на месечне оброке уз много већу провизију него обично траже се за једну велику банку.

Само врстне особе са већом праксом нека своје понуде поднесу под E. W. на администрацију овога листа. 1—3

Александар Грацел

Комисијона радња за католички клир, у Бечу, am Lugeck Nr. 3.

препоручује своје специјалне артикле:

Нов тамјан од г. 1893

I. Најплеменитија врста, пошиљка од г. 1893., зрнца која најфиније мирише, 1 кила 1.48 фор.

II. Бели капљични комадићи, који фино мирише, 1 кила 1.15 фор.

III. Чиста мирисава измирна по 65 новч.

Свеће од најчистијег пчелињег воска

за ваљаност јамчим са 1000 фор. 1 кила по 2 75 фор.

„Вечита светлост“-апарат

патент ГИЉОН у Паризу.

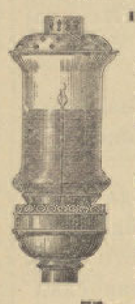

Само овај апарат даје поуздану „вечиту светлост“, која шест=до четрнаест пута — 24 часа непрекидно горе лепом и мирном светлошћу без икакве послуге.

„Вечита светлост“ - апарат стоји фор. 2·80. Патентирани стењци за 1 годину фор. 1·60 1 кила најфинијег уља за апарат кошта сада 54 новч.

Уље за годишњу употребу.

Сво уље двапут се пречисти и даје двојаку светлост но ма које уље од горушице и двојако је рафинират.

23 кила уља за машине по 54 н. . . фор. 12·42

1 велика флаша од 25 литара истог уља са корпом заједно . . . . . фор. 2·10

За одвоз жељезницом . . . . . фор. —·30

Свега фор 14·82

17 кила уља за машине по 54 н. . . фор. 9·18

За велику флашу зејтина као и одвоз . фор. 2·05

Свега фор. 11·23

Ускршње свеће са шарама

из најчистијег пчелињег воска 1 кила . . . фор. 2·75

из најфинијег вештачког воска 1 кила . . . фор. 1·80

у сваке тежине.

Изврсне црквене свеће.

Ове свеће су налик на свеће од пчелињег воска, најфинији фабрикат од вештачког воска сасвим чиста светлост. Рачунам те фине свеће:

Од 4 до 10 кила, по . . . . . фор. 1·75

Од 10 кила па више, кила по . . . . . фор. 1·50

Франц. жица за палење свећа.

који апсолутно **не може искапљати**, у пакетићу по 5 метара стоји . . . . . фор —·24

Красно олтарно кандило

врло солидно и вештачки израђено, са бронзаним ливењем и јаком позлатом . . . . фор. 50·—

Кандила за врло велике цркве . . . фор. 90·—

Врпца за олтарно кандило од итал. црвене конопље 10 мет. дугачка, се 6 кугала и кићанком од овчије вуни са позлатом . . . . . фор. 8.— и фор. 9·50

Изврсни простирачи за олтар.

рачунају се по употребљеној количини материје а мусте се шиљу бесплатном. Tapestry-материје за простираче. 68 см широке, коштају по метру од фор 2— до фор. 2·40, Velour-простирачи по метру фор. 3·50, уз то красне цветне шаре по метру велура фор 2·10, тапестри фор. 1·40.

Осим мојих овде објављених специјалних артикала шиљем за цркву без изузетка и све предмете, посуђе и што треба у цркви. 1—0

Woll-Regime.

Grösster Schutz gegen Kälte u. Hitze sind:

Benger's allein echte Normal-Unterkleider.

Prämiirt mit 6 goldenen Medaillen.

Illustrirte Kataloge gratis.

Fabrik-Niederlage bei: Д. ЋУРЧИЋА

Нови Сад, главна ул., сопствена кућа.

ШАНДОР ФИШЕР

СТОВАРИШТЕ „КОД ЉУБИМЦА“

НОВИ САД, главна улица бр. 3.

Творничко стовариште од галантериског и луксузног еспапа.

Велики избор од кожног, тучаног и еспапа од кинеског сребра.

Луксузна стакла, теракота, мајолика и платненог еспапа.

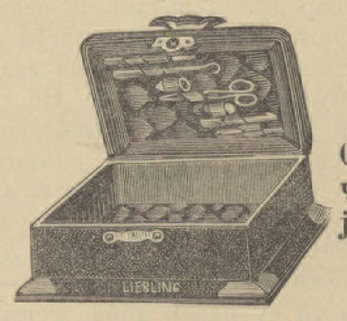

Највећи избор

за божићне и новогодишње

поклоне.

Стална изложба дечијих играчака у највећем избору од најјефтиније до најфиније израде.

Више од 1000 разних ствари

за томболу и друге друштвене игре

по припознатој и чудо јефтиној цени

може се добити само код

Шандора Фишера

Стовариште „код љубимца“

Нови Сад, главна улица бр. 3.

2—3

ДАВИД ЋУРЧИЋ

КОД „ЗЛАТНЕ РУЖЕ“ У СОПСТВЕНОЈ КУЋИ

НОВИ САД.

Мојим поштованим муштеријама у месту и на страни учтиво јављам, да поред тога што сам трговину своју у помодној роби, свили, плишу и штофу за женске хаљине знатно повећао, увео сам још и потпуне

ОПРЕМЕ ЗА НЕВЕСТЕ.

Рубље је од изврсног платна, а цене су врло умерене. Даље сам увео ВЕНАЦА и ШЛАЈЕРА за младе, као и мушког рубља, те исте препоручујем удавачама за дарове; а пошто ја мушко рубље као споредан артикл држим, то продајем исти по фабричним ценама; уједно сам увео и чоје, плиша и рипса за батаре, а такођер и сав разноврсни многобројни прибор за исте. Трговина је тако сортирана, да у свему, што је на стовариштy, имадем од најјефтиније до најфиније цене и смело се радња моја са сваком радњом наше престонице такмачити може. Ванредан је избор у разним штофовима за свештеничке хаљине, завесама, креветним застирачима и тепиху. Нарочито пажњу обраћам на моје ПЛАТНО.

С одличним поштовањем

Давид Ћурчић.

10—10

Власник и издавалац: Дружина Браника. Одговорни уредник Никола Јоксимовић. Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду